

uacceptabelt og umuligt at komme videre, så længe man har bestemmelser om, at det er kriminelt at arbejde for det kurdiske spørgsmål, og at man simpelt hen kan blive fængslet, blot fordi man bedriver det, som kaldes separatisme, og det er jo identisk med, at man taler den kurdiske sag.

Når man gør status, også efter Folketingets høring, er konklusionen pessimistisk. Det er gået den forkerte vej de seneste år. Fra EU's side var der en udstrakt hånd, toldunionen var et forsøg på at komme Tyrkiet i møde. Det var også et forsøg på at forstå det betydelige fattigdomsproblem, som er en del af Tyrkiets virkelighed.

Vi må konstatere, at situationen for menneskerettigheder er forværret, at tortur hører til dagens orden, og at overgreb mod børn er en del af billedet af dagens Tyrkiet.

Demokratiet har ikke fået det bedre. Med et islamisk parti i spidsen for Tyrkiet behøver man sådan ikke føje så meget til. Konflikten med kurderne er blevet optrappet.

Der har på det seneste været forslag om lempelser af den lovgivning, som er medvirkende til krænkelse af menneskerettighederne i øjeblikket. Der ligger forslag i det tyrkiske parlament i øjeblikket, men der er en fornemmelse af, at dette mere er for et syns skyld, at det er manøvrer for at tage hensyn til en international opinion.

Der savnes unægtelig klare signaler, som kan være modvægt til de massive kendsgerninger om et land, som ikke overholder sine internationale forpligtelser i relation til menneskerettighederne.

Udviklingen i Tyrkiet er altså, som det fremgår af det, jeg har sagt, frustrerende og deprimerende. Men det er ikke ensbetydende med, at vi skal overgive os til vores egen frustration. Tyrkiet kan og skal påvirkes, ikke isoleres. Vi må ikke gøre Tyrkiets millioner af fattige, de demokratiske kræfter i Tyrkiet eller den kurdiske befolkning til gidsler i det internationale politiske pres på Tyrkiet.

Isolation er det sidste og ultimative skridt. Kritisk dialog – med streg under kritisk – giver stadig mening, men det kræver unægtelig anvendelse af skærpede midler, og det er det, man jo på det seneste har i regeringens anælgelse af statsanklage i Kemal Koc-sagen; det er fortsat den bedste udvej i vores Tyrkietpolitik.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg tager ordet for at understrege over for hr. Estrup, som har holdt, synes jeg, et i mange henseender meget udmærket indlæg, at forespørgslerne så sandelig ikke går ind for isolation af Tyrkiet. Jeg er ganske enig i, at det ikke er vejen frem.

Derfor er der ikke i vores forslag til dagsordenen noget med, at Tyrkiet skal ekskluderes fra dette eller hint internationale organ. Vi mener tværtimod, at det er vigtigt, at man dér har dem og kan tage fat i dem og diskutere med dem og prøve på at overbevise dem om, at den nuværende kurs er helt katastrofal.

Men det betyder jo ikke, at man ligefrem skal forkæle regimet i Tyrkiet. Det mener jeg er tilfældet med toldunionen og med økonomisk bistand til Tyrkiet. De har store sociale problemer, det er fuldkommen rigtigt, fattigdomsproblemer, men det skyldes da også en meget forkert, en meget asocial fordelingspolitik inden for Tyrkiets grænser.

Det er deres eget ansvar, og det må de ændre igennem deres egne politiske kampe. Og her skal vi ikke komme og forkæle dem eller forgylde dem på tidspunkter, hvor vi overhovedet ikke har nogen som helst garanti for, at de løfter, de giver om forbedringer, bliver opfyldt. Vi har tværtimod nærmest garanti for det modsatte. Sådan er det gået hidtil. Derfor mener vi, at al denne økonomiske støtte må indstilles.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Til hr. Jørgen Estrup vil jeg sige, at der er forskel på isolation af Tyrkiet og så aktiv protest. Vi mener ikke, det var et udtryk for, at Danmark forsøgte at isolere Rusland, at Ruslands invasion i Tjetjenien blev mødt med en afbrydelse af det militære samarbejde, af nogle øvelser.

Vi synes, at det havde været på sin plads, hvis man havde gjort nøjagtig det samme i Kemal Koc-sagen, i stedet for at danske officerer, lige efter at Kemal Koc var blevet tortureret, var taget til Tyrkiet og havde øvet sig sammen med de folk, hvis repræsentanter sad i sikkerhedsdomstolen og fastholdt fængslingen af Kemal Koc. Så altså, man kan sagtens lave aktiv protest uden at isolere.

Derudover har jeg et andet spørgsmål til hr. Estrup; det er mere af hensyn til klarheden i diskussionen: Jeg skal ikke bebrejde regeringen, at den laver en udtalelse sammen med sit parla-